

**SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
AHMET KELEŞOĞLU EĞİTİM FAKÜLTESİ DERGİSİ**

**SELÇUK UNIVERSITY
JOURNAL OF AHMET KELEŞOĞLU EDUCATION
FACULTY**

29

KONYA – 2010

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
AHMET KELEŞOĞLU EĞİTİM FAKÜLTESİ DERGİSİ
JOURNAL OF AHMET KELEŞOĞLU EDUCATION FACULTY

İmtivaz Sahibi/Published by
Prof. Dr. Musa GÜRSEL (Dekan)

Editör/Editor
Prof. Dr. Abdulkadir SIRIT

Editör Yrd./Vice Editor
Prof. Dr. Ahmet DURAN Prof. Dr. Ali Murat SÜN BÜL

Yayın Kurulu/Editorial Board
Prof. Dr. Fatih TEPEBAŞILI
Prof. Dr. Ahmet SABAN
Doç. Dr. Mehmet İPÇİOĞLU
Doç. Dr. İsa KORKMAZ
Doç. Dr. İsmail ŞAHİN
Yrd. Doç. Dr. Sabri ALPAYDIN
Yrd. Doç. Dr. Haluk BİNGÖL
Yrd. Doç. Dr. Ali ÜNAL

Yazışma Adresi/Submission Address
Prof. Dr. Abdulkadir SIRIT
Selçuk Üniversitesi
Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi
42099 Meram KONYA

Telefon: 0 332 323 82 20
Faks: 0 332 323 82 25
e-posta: egtdergi@selcuk.edu.tr

Dizgi - Tasarım
Yrd. Doç. Dr. Pusat PİLTEN

Baskı – Cilt
Damla Ofset
www.damlaofset.com
Temmuz - 2010

Yasal Sorumluluk/Legal Responsibility
Yazıların içeriğinden yazarlar sorumludur.
The authors are responsible for the contents of their paper

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
AHMET KELEŞOĞLU EĞİTİM FAKÜLTESİ DERGİSİ
JOURNAL OF AHMET KELEŞOĞLU EDUCATION FACULTY

Sayı 29 / Number 29

DANIŞMA KURULU / ADISORY BOARD

Prof. Dr. Muhsin HESAPÇIOĞLU (Marmara Üniv.)
Prof. Dr. Semra ÜNAL (Marmara Üniv.)
Prof. Dr. Ömer ÜRE (Selçuk Üniv.)
Prof. Dr. Musa GÜRSEL (Selçuk Üniv.)
Prof. Dr. Mustafa YILMAZ (Selçuk Üniv.)
Prof. Dr. Hasan BACANLI (Gazi Üniv.)
Prof. Dr. Mehmet KILDIR (ODTÜ)
Prof. Dr. Ahmet AFYON (Selçuk Üniv.)
Prof. Dr. Adnan BAKI (Karadeniz Teknik Üniv.)

HAKEM KURULU / REFEREE BOARD

Prof. Dr. Ahmet SABAN (Selçuk Üniv.)	Doç. Dr. Abdurrahman KILIÇ (Düzce Üniv.)
Prof. Dr. Ali Murat SÜNBÜL (Selçuk Üniv.)	Doç. Dr. Ahmet Serkan ECE (A. İzzet Baysal Üniv.)
Prof. Dr. Ali Selçuk BİRİCİK (Marmara Üniv.)	Doç. Dr. Bahattin ACAT (Osmangazi Üniv.)
Prof. Dr. Ayşe Meral TÖREN (Gazi Üniv.)	Doç. Dr. Cansevil TEBİŞ (Balıkesir Üniv.)
Prof. Dr. Durmuş YILMAZ (Selçuk Üniv.)	Doç. Dr. Fatih YAYLA (Pamukkale Üniv.)
Prof. Dr. Fatih TEPEBAŞILI (Selçuk Üniv.)	Doç. Dr. Melik BÜLBÜL (Atatürk Üniv.)
Prof. Dr. Gül ÇİMEN (Gazi Üniv.)	Doç. Dr. Musa SARI (Gazi Üniv.)
Prof. Dr. Hayati AKYOL (Gazi Üniv.)	Doç. Dr. Mustafa ŞANAL (Erciyes Üniv.)
Prof. Dr. Mehmet TAŞPINAR (Gazi Üniv.)	Doç. Dr. Necati CEMALOĞLU (Gazi Üniv.)
Prof. Dr. Muammer C. MUŞTA (Selçuk Üniv.)	Doç. Dr. Nevzat KAVCAR (9 Eylül Üniv.)
Prof. Dr. Mustafa ERGÜN (Afyon K. Üniv.)	Doç. Dr. Nihan YAĞIŞAN (Selçuk Üniv.)
Prof. Dr. Oğuz DOĞAN (Selçuk Üniv.)	Doç. Dr. Osman ALTINTAŞ (Gazi Üniv.)
Prof. Dr. Şerif MİRASYEDİOĞLU (Başkent Üniv.)	Doç. Dr. Ülkü Eser ÜNALDI (Gazi Üniv.)
Prof. Dr. Şefika KURNAZ (Gazi Üniv.)	Doç. Dr. Zekeriya KARADAVUT (Selçuk Üniv.)
Prof. Dr. Tahsin Hacıoğlu (Pamukkale Üniv.)	Yrd. Doç. Dr. Serdar ÇAKIRER (Selçuk Üniv.)
Prof. Dr. Tevfik ATALAY (Selçuk Üniv.)	Yrd. Doç. Dr. Nurtuğ Barışeri (Selçuk Üniv.)
Prof. Dr. Turhan KAÇAR (Pamukkale Üniv.)	Yrd. Doç. Dr. Ali ÜNAL (Selçuk Üniv.)
Prof. Dr. Ünsal YETİM (Mersin Üniv.)	Yrd. Doç. Dr. Sema SEVİNÇ (Selçuk Üniv.)
Prof. Dr. Yaşar AYDEMİR (Gazi Üniv.)	Yrd. Doç. Dr. Mustafa DOĞAN (Selçuk Üniv.)
Prof. Dr. Yusuf KÜÇÜKDAĞ (Selçuk Üniv.)	

İÇİNDEKİLER

1. İlköğretim Okullarında Örgütsel İletişim Düzeyi İle Öğretmenlerin Karara Katılma Davranışlarının Analizi
Şerife Takmaz, Mustafa Yavuz 01-18
2. İlköğretim Birinci Kademe 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Kavram Haritalarının Kullanılmasının Başarıya Olan Etkisi
Hüseyin Yılmaz, Osman Akandere, İsa Korkmaz 19-27
3. Türk Müziği Anasanat Dallarında Koro Eğitimi ve Yönetimi Uygulamaları
Nalan Yiğit, Oğuz Karakaya 29-47
4. Müzik Eğitimi Alan ve Almayan Lise Öğrencilerinin Sosyal Uyum Düzeylerinin İncelenmesi
Şehriban Koca 49-63
5. Türkiye'deki Üniversitelerin Müzik Öğretmeni Yetiştiren Anabilim Dallarındaki Viyolonsel Eğitiminde Türk Müziği Ürünlerinin Kullanım Durumlarının İncelenmesi
Emin Erdem Kaya, Şeyda Çilden 65-82
6. Lise 2 Fizik Dersi İş-Enerji Konusunun Öğretiminde 5E Modelinin Öğrenci Başarısına ve Tutuma Etkisinin Araştırılması
Elif Aydoğmuş, Ahmet Sarıkoç, Nilüfer Cerit Berber 83-94
7. Fizik, Kimya ve Biyoloji Öğretim Programlarının İçerik Ögesi Bakımından Değerlendirilmesi
Ömer Söğüt, Dilek Söğüt, Hayri Akay 95-112
8. İlköğretim Okulu Müdürlerinin Öğretim Liderliği Rollerini Gerçekleştirme Düzeyleri ve Bu Rollerini Sınırlayan Etkenler
Necmi Gökçer 113-129
9. İlköğretim Öğretmenlerinin Eğitim-Öğretimle İlgili Hizmetiçi Eğitim Gereksinimleri
Mehmet Gültekin, Zühal Çubukçu, Sibel Dal 131-152
10. Alımlama Estetiği ve Okur Merkezli Yaklaşımın Eski Edebiyat Eğitimine Uygulanması
Mustafa Türkyılmaz, Remzi Can, Abdulkerim Karadeniz..... 153-172
11. İlköğretim II. Kademe Sosyal Bilgiler Dersi Tarih Konularının Öğretiminde, Öğretmen ve Müfettiş Görüşlerinin Değerlendirilmesi
Kürşat Kurtulgan, Nuri Köstüklü 173-196

12. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin Almanca Dersinin Öğretimine Yönelik Görüşlerinin Belirlenmesi
Bülent Kırmızı..... 197-210
13. İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Matematik Kaygısının Nedenlerinin İncelenmesi
Kâmil Arı, Ekrem Savaş, Şükran Gonca..... 211-230
14. Mavi Boğaz (Konya) ve Çevresinin Jeomorfolojik Özellikleri
Recep Bozyiğit..... 231-250
15. Öğretmen Adaylarının İlköğretim Programıyla İlgili Eğitim Fakültelerinde Kazandıkları Bilgi ve Beceri Düzeylerine İlişkin Görüşleri
Asum Arı..... 251-274
16. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Müzik Eğitimleri ve Üniversitede Aldıkları Müzik Eğitimine İlişkin Görüşleri
Özer Kutluk..... 275-288
17. Sınıf Öğretmeni Adaylarının İlköğretim Müzik Eğitimi Hakkındaki Görüşleri ve Müzik Dersi Verme Konusunda Kendilerine Güvenleri
Özer Kutluk 289-302
18. Dinleme Metinlerinden Önce ve Sonra Sorulan Soruların Üniversite Öğrencilerinin Dinlediğini Anlama Beceri Düzeyine Etkisi
Turan Temur 303-319
19. Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrencilerin Öğrenme Stratejilerini Kullanma Durumları
Tekin Çelikkaya, Zafer Kuş..... 321-336
20. İlköğretim Programlarındaki Alternatif Değerlendirme Yöntemlerinin Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri
M. Bahaddin Acat, Ebru (Demir) Uzunkol..... 337-356
21. Darülfünun-ı Şahane’de Kayıt, Ücret ve İmtihanlar İle İlgili Hususlar ve Başarılı Öğrencilerin Ödüllendirilmesi
Seyit Taşer..... 357-370
22. 1914 Çallı Kuşağı’nın Türk Resim Sanatına Etkisi
Fatih Başbuğ 371-392

23. Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Çalışan Öğretmenlerin Kaynaştırma Eğitimine Yönelik Tutumları (Konya İli Örneği)
*Zarife Seçer, Nadir Çeliköz, Hakan Sarı, Şaban Çetin,
Sema Büyüktaşkapu* 393-406
24. Beyin Temelli Öğrenme Yaklaşımının İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kullanılması
Muhammet Baştuğ, İsa Korkmaz 407-421

Selçuk Üniversitesi
Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi
Sayı 29, Sayfa 173 -196, 2010

İLKÖĞRETİM II. KADEME SOSYAL BİLGİLER DERSİ TARİH KONULARININ ÖĞRETİMİNDE, ÖĞRETMEN VE MÜFETTİŞ GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kürşat KURTULGAN¹ ve Nuri Köstüklü²

¹Selçuk Üniversitesi , Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği A.D.
²Selçuk Üniversitesi , Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Tarih Eğitimi A.D.

ÖZET

Eğitim ve öğretim, toplumun ihtiyaç duyduğu insanı yetiştirme faaliyeti olarak tanımlanır. İnsan ise, duygusu, inancı, bilgisi, fikri, sözü ve davranışı ile bir bütün olarak kabul edilmeli ve bu bütünlüğün eğitimde de dikkate alınması gerekmektedir.

Nitekim ilk, orta ve yüksek öğretim kademeleri için hazırlanan programlarda amaçlar, bu bütünlük doğrultusunda bilişsel, duyuşsal ve devinimsel seviyelerde ayrı ayrı tespit edilmiştir. Türk Milli Eğitimi'nin temel amaçları etrafında gelişen bu hedeflerin esası, fertlere istenilen bilgi, duygu ve davranışları kazandırmaktır. Fakat uygulanan öğretim programları neticesinde öğrencilerin belirlenen hedeflere ulaşma yani istendik davranış kazanma düzeyi, bugün eğitimimizin önemli sorunlarından biri haline gelmiştir.

Bu araştırmanın temel amacı, ilköğretim okulları 2. kademesinde 6. ve 7. sınıflarda okutulan Sosyal Bilgiler dersi Tarih konularının öğretiminde, öğretmen ve müfettiş görüşlerine başvurarak değerlendirme yapmaktır. Değerlendirmede, Konya Merkez İlköğretim okullarında görev yapmakta olan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ve İl Milli Eğitim Müdürlüğünde görev yapmakta olan müfettişlerin görüşlerine başvurulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Eğitim- Öğretim, Müfredat, Öğretmen, Müfettiş, Sosyal Bilgiler.

Selçuk Üniversitesi
Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi
Sayı 29, Sayfa 173-196, 2010

EVALUATION OF TEACHER INSPECTOR VIEWS ON TEACHING HISTORY IN SOCIAL SCIENCES AT THE SECONDARY STAGE OF PRIMARY EDUCATION (KONYA PRIMARY SCHOOL SAMPLE)

Kürşat KURTULGAN¹ and Nuri KÖSTÜKLÜ²

¹Selçuk Üniversitesi , Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği A.D.

²Selçuk Üniversitesi , Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Tarih Eğitimi A.D.

ABSTRACT

Education and teaching can be defined as the education of the people necessity for the society. Man however, is to be accepted as a whole with his emotions, beliefs, knowledge, ideas, words and behaviours and unity is also taken in to consideration in education.

Hence, the aims of the programs at primary, secondary and higher education are defined individually within this unity for cognitive, emotional and motional levels. The aim of these objectives prepared in line with the basic aims of the Turkish Ministry Of Education, is to enable the students gain the knowldege, emotions, and behaviours required. However, the acguisition level at the required behaviours has been a major problem of our educational system.

The main aim of the current study is to make an evaluation of the history topics taught in Social Sciences classes at the second stage at primary education at the 6.th and 7.th grades. The evaluations was based on the views of current social sciences teachers teaching in the primary schools within the city center of Konya and the inspectors working at the local directorate of the Ministry of Education.

Key Words: Education- Teaching, Curriculum, Teacher, Inspector, Social Sciences.

GİRİŞ

Sosyal Bilgiler kavramı, ilk kez 1916 ABD’de, Milli Eğitim Derneğinin Orta Dereceli Okulu Teşkilatlandırma Komisyonu Sosyal Bilgiler Komitesi tarafından kabul edilmiştir. Komite bu kavramı; “Mevzu doğrudan insan cemiyetinin teşkilatına ve tekamülüne ve ictimâî birliklerin bir uzvu olması dolayısıyla insana dair bilgiler, sosyal bilgilerdir” diye tanımlamıştır (Köken,1995).

İlk kez, Okul Programlarımıza 1968 yılında giren bu kavram, özellikle İlköğretimle ilgili çeşitli kitaplar ve dergilerde kullanılmıştır. Fakat uzun zaman Sosyal Bilgiler, okullarımız için bir ders ismi olmamıştır. Bir ara Tarih, Coğrafya ve Yurttaşlık Bilgisi dersleri bir ders olarak görülmüşse de 1962 İlkokul Programı Taslağı, bu üç dersi birleştirerek “Toplum ve Ülke İncelemeleri” adı altında toplamıştır. 1968 yılına gelindiğinde bu üç dersin konuları mümkün olduğu kadar birbirleriyle kaynaştırılarak üniteler meydana getirilmiş ve bu dersin adına “Sosyal Bilgiler” denmiştir(Güngördü,2001).

İlk zamanlarda Soysal Bilgiler kavramın ne manaya geldiği, zamanın eğitimcileri arasında tartışma konusu olmuştur. Daha sonraki yapılan çalışmalar neticesinde, Sosyal Bilgilerin tanımı ortaya konmuştur. Buna göre, Sosyal Bilgiler; ilköğretim okullarında iyi ve sorumlu vatandaşlar yetiştirmek amacıyla, Sosyal Bilimler disiplinlerinden seçilmiş bilgilere dayalı olarak, öğrencilere toplumsal yaşamla ilgili temel bilgi, beceri, tutum ve değerlerin kazandırıldığı bir çalışma alanı olarak tanımlanabilir(Erden,1993).

Bir başka tanıma göre, Sosyal Bilgiler, toplumsal gerçekle kanıtlamaya dayalı bağ kurma süreci ve bunun sonunda elde edilen dirik bilgiler olarak tanımlanabilir. Toplumsal gerçek denildiğinde, toplumsal yaşamı düzenleyen her türlü etkinlik akla gelebilir. Bir bakıma tüm sosyal bilimlerin, felsefe ve diğer etkinliklerin kesiştiği bir alan olarak düşünülebilir (Sönmez,1998).

Sonuç olarak Sosyal Bilgiler öğretiminde, öğrenmenin nasıl gerçekleştiğini açıklayan öğrenme kuramları öğretimin nasıl olması gerektiği hakkında eğitimcilere önemli ipuçları vermektedir. Eğitim psikologları, öğrenme kuramlarından yararlanılarak öğretim sürecinde öğrencilerin başarısını arttıracak pek çok ilgi geliştirmişlerdir. İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretiminin genel ilkelerini; etkin katılım, güdü, bireysel ayrılıklar, gelişim özellikleri pekiştirme, dönüt-düzeltilme, tekrar, yakın çevreden yararlanma ve model almak şeklinde sıralayabiliriz.

1.1. Araştırmanın Amacı Ve Önemi

Bu araştırmanın temel amacı, ilköğretim okulları 2. kademesinde 6. ve 7. sınıflarda okutulan Sosyal Bilgiler dersi Tarih konularının öğretiminde, öğretmen ve müfettiş görüşlerine başvurarak değerlendirme yapmaktır.

Bu araştırma, ilköğretim II. Kademe Sosyal Bilgiler dersi Tarih konularının öğretiminde yaşanan problemleri tespit etmemizi sağlaması ve bize, çözüme yönelik bir yaklaşım kazandırması açısından önemlidir.

2.YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma, tarama modelinin kullanıldığı betimsel bir çalışmadır. “Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2002).

2.2. Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evreni, Konya Merkez (Karatay, Selçuklu, Meram) İlköğretim okullarında görev yapmakta olan öğretmen ve İl Millî Eğitiminde görev yapmakta olan 40 ilköğretim müfettişinden oluşmaktadır.

Çalışmanın örneklem grubunu, Random usulü ile tespit edilen 55 öğretmen ve 40 müfettiş oluşturmaktadır. Örneklem grubunu 11 bayan ve 44 erkek olmak üzere 55 öğretmen ile 40 erkek olmak üzere toplam 40 müfettiş oluşturmaktadır.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırmamızda kullanılan veriler, araştırmacı tarafından hazırlanmış olan ve uzman görüşlerine de başvurulmuş olan anket formlarıyla elde edilmiştir. Bu araştırmada, iki tip anket formu geliştirilmiştir. Bunlardan birincisi Konya Merkez (Meram, Selçuklu, Karatay) ilçelerindeki değişik ilköğretim okullarında görev yapmakta olan sosyal bilgiler öğretmenlerine uygulanan anket formudur. Bu formda toplam 32 soru bulunmaktadır. Anket formları, öğretmenlere çalıştıkları okullarda bizzat tarafımızdan verilmiş ve bir süre sonra toplanmıştır. Diğer bir anket tipi ise, Millî Eğitim Müdürlüğünde görev yapmakta olan ilköğretim müfettişlerine uygulanan anket formudur. Bu formda toplam 36 soru bulunmaktadır. Anket formları, müfettişlere İl Millî Eğitim Müdürlüğünde teslim edilmiş ve bir süre sonra toplanmıştır. Dağıtılan bu anket formlarının hepsi toplandıktan sonra değerlendirmeye alınmıştır.

3. BULGULAR VE YORUM

3.1. Öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Dersi Tarih Konularının Öğretimine Dair Görüş Ve Tutumlarına Ait Anket Verileri

Tablo 1: Görev Yap. Okulun Öğrenci Yapısı Açısından Sosyo- Eko Düzeylerinin Dağılımları

Ekonomik Düzey	f	%
Üst Sosyo- Ekonomik	2	3,6
Orta Sosyo- Ekonomik	35	63,6
Düşük Sosyo- Ekonomik	18	32,7
Toplam	55	100

Ankete katılanların görev yaptığı okulların ekonomik düzeyleri, incelediğinde %3,6'sı üst sosyo- ekonomik, %63,6 'sı orta sosyo-ekonomik, %32,7'si düşük sosyo-ekonomik seviyededir.

Bu verilere göre ailelerin sosyo-ekonomik yapı açısından yeterli olduğu görülmektedir. Eğitim öğretim açısından yeterli seviyede bir aileye sahip öğrencilerin, başarılı olma ihtimalleri yükselmektedir.

Tablo 2. Sınıfların Ortalama Mevcutlarının Dağılımları

Sınıf Mevcudu	f	%
20	0	0
30	11	20
40	43	78,2
50 ve Üzeri	1	1,8
Toplam	55	100

Bu verilere göre sınıf mevcutlarının kalabalık olduğu söylenebilir. Bu duruma göre eğitim – öğretim için bu kadar kalabalık sınıflarda yeterli verimin alınmasının zor olduğu söylenebilir.

Tablo 3. Tarih Konularının İşlenişinde Kullanılan Araç-Gereçleri Kullanım Durumları

Araç-Gereçler	Kullanım Durumu						— X
	Genellikle		Bazen		Hiç		
	f	%	f	%	f	%	
Yazı Tahtası	42	76,4	13	23,6	0	0	2,76
Bilgisayar	0	0	3	5,5	52	94,5	1,05
Bilgisayar tepegöz	10	18,2	4	7,3	41	74,5	1,44
Harita, Küre, Atlas	51	92,7	3	5,5	1	1,8	2,91
Tarih Şeridi	32	58,2	14	25,5	9	16,4	2,42
Tuz Hari.Kum Masası	2	3,6	3	5,5	50	90,9	1,13
Bülten Tahtası	6	10,9	18	32,7	31	56,4	1,55
Diyagram	0	0	8	14,5	47	85,5	1,25
Model ve Numuneler	6	10,9	18	32,7	31	56,4	1,49
Konu ile ilgili Kişi dernek	0	0	28	50,9	27	49,1	1,51
Fotoğraf, Resim, albüm Kartpostal	30	54,5	23	41,8	2	3,6	2,51
Grafik, Tablo, Şema, Levha, afiş, Poster	32	58,2	18	32,7	15	9,1	2,49
Tepegöz, Projeks. Slayt Makinası	14	25,5	14	25,5	27	49,0	1,76
Eğitici film, Belgesel, ses kayıtları	12	21,7	26	47,3	17	31,0	1,85
Televizyon, radyo, video	13	23,6	29	52,8	13	23,6	2,00
Kitap, dergi, gazete, broşür	30	54,5	23	41,9	2	3,6	2,51
İlgili Edebi Malzemeler. Ef, Mas, Hik, Şarkı, Türkü, v.s.	20	36,4	30	54,5	5	9,1	2,27
Müzelik malzemeler, para, elbise, silah	7	12,7	37	67,3	11	20	1,93
Toplam	55		100				

Tablo 3'te anlaşılabileceği üzere ders işleniş sırasında tarih dersinde öğretmenlerin klasik araç-gereçlerden yazı tahtası, harita, küre, atlas, tarih şeridi, bülten tahtası, fotoğraf, resim, albüm, kartpostal, grafik, tablo, şema, levha, afiş, poster, eğitici film, belgesel, ses kayıtları, televizyon, radyo, video, kitap, dergi, gazete, broşür, ilgili edebî malzemeler, müzelik malzemeler gibi araç-gereçleri yeterince kullanırken, bilgisayar, tepegöz, projeksiyon, slayt makinesi gibi elektronik araç-gereçleri yeterince kullanmadıkları görülmektedir.

Tablo 4. Bu Derste Kullanılan Araç-Gereçlerin Kullanılma Sıklığının Dağılımı

Araç-Gereçler	Kullanım sıklığı							
	Çok fazla		Fazla		Bazen		Az	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Yazı Tahtası	26	47,3	18	32,7	11	20	0	0
Bilgisayar	7	12,7	8	14,5	13	23,6	27	49,1
Bilgisayar tepegöz	8	14,5	10	18,2	9	16,4	28	50,9
Harita, Küre, Atlas	32	58,2	14	25,5	3	5,5	6	10,9
Tarih Şeridi	13	23,6	11	20	20	36,4	11	20
Tuz Haritası Kum Masası	3	5,5	1	1,8	10	18,2	41	74,5
Bülten Tahtası	4	7,3	7	12,7	24	43,6	20	36,4
Diyagram	4	7,3	0	0	15	27,3	36	65,5
Model ve Numuneler	4	7,3	8	14,5	24	43,6	19	34,5
Konu ile ilgili Kişi dernek	3	5,5	4	7,3	31	56,4	17	30,9
Fotoğraf, Resim, albüm Kartpostal	22	40	14	25,5	17	30,9	2	3,6

Grafik, Tablo, Şema, Levha, afiş, Poster	18	32,7	21	38,2	12	21,8	4	7,3
Tepegöz, Projeks. Slayt Makinası	11	20	9	16,4	20	36,4	15	27,3
Eğitici film, Belgesel, ses kayıtları	14	25,5	11	20	19	34,5	11	20
Televizyon, radyo, video	13	23,6	17	30,9	15	27,3	10	18,2
Kitap, dergi, gazete, broşür	22	40	18	32,7	8	14,5	7	12,7
İlgili Edebi Malzemeler. Ef, Mas, Hik, Şarkı, Türkü, v.s.	15	27,3	9	16,4	20	36,4	11	20
Müzelik malzemeler, para, elbise, malzeme	4	7,3	14	25,5	26	47,3	11	20
Toplam	55	100						

Tablo 4 teki verilerden de anlaşılacağı üzere , öğretmenlerin, yazı tahtası, harita, küre, atlas, fotoğraf, resim, albüm, kartpostal, tarih şeridi gibi klasik araç-gereçlere daha fazla ihtiyaç duyarken, elektronik araç-gereçlere fazla ihtiyaç duymadıkları görülmektedir. Dolayısıyla hala eğitim- öğretimde, her yönüyle çağın gerektirdiği imkânlardan yararlanılmadığı söylenebilir.

Tablo 5. Öğretim Metotlarını Kullanma Durumu

Metotlar	Öğretim Metot ve Etkinliklerinin Kullanımı						— X
	Genellikle		Bazen		Hiç kullanman		
	f	%	f	%	f	%	
Düz Anlatım	38	69,1	17	30,9	0	0	2,69
Soru –Cevap	50	90,9	5	9,1	0	0	2,91
Örnek Olay çalışmalar	23	41,8	26	47,3	6	10,9	2,31
Grup çalışma	9	16,4	36	65,5	10	18,2	1,98
Alan Gezileri	4	7,3	30	54,5	21	38,2	1,69
Benzetişim (simülasyon)	7	12,7	31	56,4	17	30,9	1,82
Tartışma	29	52,7	26	47,3	0	0	2,53
Sınıf dışı (Öğr. Metotları)	7	12,7	38	69,1	10	18,2	1,95
Gösteri (Demostrasyon)	7	12,7	38	69,1	10	18,2	1,95
Toplam	55				100		

Tablo 5 te görülen yüzdelerden de anlaşılacağı gibi öğretmenlerin düz anlatım, soru-cevap, tartışma metot ve etkinliklerine daha fazla ihtiyaç duydukları ve kullandıkları görülmektedir. Öte yandan alan gezileri, benzetişim, örnek olay metotlarını yeterince kullanmadıkları görülmektedir.

Tablo 6 . Sosyal Bilgiler Ders Saatinin Yeterliliğine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Seçenekler	F	%
Evet	11	20
Kısmen	13	29,1
Hayır	28	50,9
Toplam	55	100

Ankete katılan öğretmenlerin %20'si evet yeterli buluyorum, %29,1'i kısmen yeterli buluyorum seçeneğini işaretlerken, %50,9'u hayır yeterli bulmuyorum seçeneğini işaretlemişlerdir.

Sonuç olarak haftalık ders saatinin öğretmenlerce yeterli bulunmadığı söylenebilir.

Tablo 7. Sosyal Bilgiler Ders Saatinin Ne Kadar Olması Gerektiğine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Seçenekler	f	%
2	0	0
4	21	38,2
6	24	43,6
8	0	0
Diğer	10	18,2
Toplam	55	100

Ankete katılan öğretmenlerin %38,2'si ders saatinin 4 saat olmasını savunmakta, %43,6'sı 6 saat olmasını savunmakta, %18,2'si ise 2,4,6,8'den daha fazla olmasını savunmaktadırlar. Sonuç olarak ders saati yeterli bulunmamakta ve daha fazla olması gerektiğine dair görüş ağır basmaktadır.

Tablo 8. Bir Ders Saatinde Sürenin Ne Kadarının Kontrol Altında Olduğuna Dair Görüşler

Seçenekler	f	%
%70	35	63,6
%50	14	25,5
%30	6	10,9
%10	0	0
Toplam	55	100

Bu verilere göre, bir ders saatinden yeterince istifade edilip kullanıldığını söyleyebiliriz.

Tablo 9. Bir Ders Saatinde Sürenin Azalmasına Sebep Olan Etkenlere Dair Görüşlerin Dağılımı

Seçenekler	Önemli etkenler		Önemsiz etkenler	
	f	%	f	%
Yapılan Anonslar	30	54,5	25	45,5
Sınıfta disiplinin sağlanması	46	83,6	9	16,4
Sınıf yoklaması	14	25,5	41	74,5
Ders malzemelerinin taşınması ya da hazırlanması	26	47,3	29	52,7
Toplam	55		100	

Bu verilere bakıldığında bir ders saatinde yeterli verimin alınması ve sürenin dikkatli kullanılması için en önemli etken olarak karşımıza sınıfta disiplinin sağlanması çıkmaktadır. Daha sonra yapılan anonslar, ders malzemelerinin taşınması ya da hazırlanması ve sınıf yoklaması sıralanabilir.

Tablo 10. Bir Ders Saatinin Yeterli Olabilmesi İçin Yapılanlara Dair Görüşlerin Dağılımı

Seçenekler	Evet		Kısmen		Hayır	
	f	%	f	%	f	%
Plan Hazırlıyorum	52	94,5	1	1,8	2	3,6
Konuyu önceden inceleyerek Bilgilerimi tazeliyorum	54	98,2	0	0	1	1,8
O konuda yeni bilgiler olup olmadığını araştırıyorum	46	83,6	9	16,4	0	0
Araç- Gereçleri önceden hazırlıyorum	53	96,4	2	3,6	0	0
Toplam	55		100			

Tablo 10 verilerine göre, bir ders saatinin yeterli ve verimli olabilmesi için, dersten önce konuyu inceleyerek bilgileri tazelemek en önemli etkinlik ve hazırlık olarak karşımıza çıkmaktadır. Ondan sonra gelen etkinlik, araç-gereçlerin önceden hazırlanmasıdır. Bu konu üzerinde önemle durdukları ve derslerin verimli olması için bu tür etkinliklere başvurdukları görülmektedir.

Tablo 11 . Öğretim Yaklaşımlarını Kullanım Durumu

Seçenekler	Evet		Kısmen		Hayır		- X
	f	%	f	%	f	%	
Buluş Yoluyla Öğr. (Tüme varım)	20	36,4	22	40	13	23,6	2,13
Sunuş Yoluyla Öğre. (Tümden gelim)	45	81,8	9	16,4	1	1,8	2,80
Araştırmaya dayalı öğretim	23	41,8	28	50,9	4	7,3	2,35
Tartışmaya dayalı öğretim	26	47,3	28	50,9	1	1,8	2,45
Grup çalışmaya dayalı öğretim	9	16,4	31	56,5	15	27,2	1,87
Toplam	55		100				

Bu verilere göre öğretmenlerin, bu yaklaşımları kısmen de olsa kullandıkları görülmektedir.

Tablo 12. Verimi ve Kaliteyi Arttırmak İçin Başvurulan Kaynakların Dağılımı

Seçenekler	Evet		Kısmen		Hayır		- X
	f	%	f	%	f	%	
Kütüphane	28	50,9	25	45,5	2	3,6	2,47
Hizmet içi eğitim	6	10,9	29	52,7	20	36,4	1,75
İnternet	3	5,5	14	25,5	38	69,0	1,36
Sürelili yayınlara abonelik	14	25,5	24	43,6	17	30,9	1,95
Toplam	55		100				

Sonuç olarak öğretmenlerin genelinde, kendilerini geliştirmek ve verimi kaliteyi arttırmak için direkt olarak çalışmadıkları söylenebilir. Günümüzde her türlü bilgiye çok kolay ulaşabileceğimiz direkt kaynak olan internetin kullanılmaması dikkat çekicidir. Yine sürekli gelişmeleri takip edebilmek için yayınlara abonelik oranının da düşük olduğu görülmektedir.

Tablo 13. Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrenci Başarısını Değerlendirme Şekline İlişkin Görüşler

Seçenekler	Evet		Hayır	
	f	%	f	%
Yazılı imtihan	55	100	0	0
Sözlü İmtihan	40	72,7	15	27,3
Ev ödevi	41	74,5	14	25,5
Çoktan seçmeli	34	61,8	21	38,2
Doğru yanlış	31	56,4	24	43,6
Kısa cevaplı	47	85,5	8	14,5
Eşleştirme	24	43,6	31	56,4
Toplam	55		100	

Bu verilere göre öğretmenlerin doğru yanlış ve eşleştirme seçenekleriyle değerlendirme yapmayı tercih etmedikleri görülmektedir. Bunun yanısıra yazılı, sözlü imtihan, ev ödevi,

çoktan seçmeli ve kısa cevaplı değerlendirme seçeneklerini çok yüksek oranlarda tercih ettikleri görülmektedir.

Tablo 14. Değerlendirme Sonuçlarına Göre Eksiklikleri Tamamlama İle İlgili Görüşler

Seçenek	f	%
Evet	32	58,2
Kısmen	23	41,8
Hayır	0	0
Toplam	55	100

Ankete katılan öğretmenlerin %58,2'si evet değerlendirme sonuçlarına göre eksiklikleri tamamlayorum, seçeneğini işaretlerken %41,8'i kısmen de olsa eksiklikleri tamamladığını belirtmektedirler.

Bu verilere göre öğretmenlerin %100'ünün eksiklikleri tamamlayorum evet seçeneğini işaretlemesi beklenirken, yarıdan fazlasının evet, %41,8'inin kısmen seçeneğini işaretlemesi dikkat çekicidir. Yine de bu sonuçlar eğitim –öğretim açısından olumlu sayılabilir.

Tablo 15. Sosyal Bilgiler Ders Kitabının Yeterliliğine İlişkin Görüşler

Seçenek	f	%
Evet	17	31
Kısmen	19	34,5
Hayır	19	34,5
Toplam	55	100

Bu verilere göre öğretmenlerimizin %65,5'i evet ve kısmen de olsa yeterli bulduklarını belirtirken % 34,5'inin yeterli bulmaması önemli bir rakam ve bulgudur. Ders kitaplarının daha dikkatli hazırlanması gerektiğinin kanıtıdır.

Tablo 16. Ders Kitaplarının Sadece Alan Bilgisine Sahip Komisyonlarca Hazırlanıp Hazırlanmadığına Dair Görüşlerin Dağılımları

Seçenek	f	%
Evet	11	20
Kısmen	29	52,7
Hayır	15	27,3
Toplam	55	100

Ankete katılan öğretmenlerin %20'si evet ders kitapları sadece alan bilgisine sahip komisyonlarca hazırlanmaktadır, seçeneğini işaretlerken %52,7'si kısmen de olsa “alan bilgisine sahip komisyonlarca hazırlanmaktadır”, seçeneğini işaretlemişlerdir. %27,3'ü ise hayır ders kitaplarının sadece alan bilgisine sahip komisyonlarca hazırlandığını düşünmüyorum demektir.

Bu verilere göre öğretmenlerin %72,7'sinin ders kitaplarının sadece alan bilgisine sahip komisyonlarca hazırlandığını belirttikleri görülmektedir. %27,3 gibi bir oranın bu konuda problem olmadığını düşünmesi çok önemlidir. Bu sonuçlara göre MEB'nin bu konudaki komisyonları daha dikkatli oluşturmaları gerektiği söylenebilir.

Tablo 17. Tarih Konularının Eğitim-Öğretim Süresince Birbirlerinin Geliştirilmiş Tekrarı Olup Olmadığına Dair Görüşlerin Dağılımları

Seçenek	f	%
Evet	29	52,7
Kısmen	18	32,7
Hayır	8	14,6
Toplam	55	100

Ankete katılan öğretmenlerin %52,7'si evet tarih konuları eğitim- öğretim süresince birbirlerinin geliştirilmiş tekrarıdır seçeneğini işaretlerken, %32,7'si kısmen de olsa tarih konuları eğitim- öğretim süresince birbirinin geliştirilmiş tekrarıdır seçeneğini işaretlemişlerdir.

Hayır tarih konuları eğitim – öğretim süresince birbirinin geliştirilmiş tekrarı değildir seçeneğini işaretleyenlerin oranı %14,6 dır.

Bu verilere göre tarih konuları geliştirilmiş tekrardan ibarettir diyebiliriz. Oysa temel eğitimin II kademesinden itibaren planlı ve bölüm bölüm tarih konularının ele alınıp, daha bilimsel bir süreçte eğitim –öğretimin gerçekleşmesi gerekmektedir. Şu anki müfredata göre öğrenciler, ilkokuldan liseye kadar, aynı konuları tekrarladığından dolayı yeni bir şeyler öğrenemediğinden zamanla tarihten ve tarih sevgisinden uzaklaşmakta ve soğumaktadır. Tarihini bilmeyen milletlerin geleceğinin tehlikede olduğunu göz önünde bulundurursak bu durumun önemli ve ciddi sonuçlar doğurması muhtemeldir.

Tablo 18. Önem Sırasına Göre Ders Kitaplarında Ezberciliğin Ön Plana Çıkması İçin Dikkat Edilmesi Gereken Kriterlerin Dağılımı.

Seçenek	f	Aritmetik ortalama	Standart sapma
Basit bir dil ve yapı kullanmalı, anlatım merak uyandırıcı ve heyecan verici olmalı	55	4,85	0,36
Otorite kabul edilen tarihi eserlerin uyarlanması olmalıdır.	55	2,82	0,90
Tarih bilimcileri arasında tartışmaları yansıtmalıdır.	55	2,75	0,93
En yeni çalışma ve bulgulara yer vermelidir.	55	3,27	0,95
Diğer	55	1,31	0,94
Toplam	55		

Ankete katılan öğretmenlerin verdikleri cevapların aritmetik ortalamalarına baktığımızda, öğretmenlerin, ders kitaplarında ezberciliğin ön plana çıkması için dikkat edilmesi gereken en önemli kriter olarak, ders kitaplarında basit dil ve yapı kullanılması, anlatım merak uyandırıcı ve heyecan verici olmalıdır, seçeneğini işaretledikleri ve aritmetik ortalamasının 4.85 olduğu, standart sapmasında 0,36 olduğu görülmektedir.

Öğretmenler daha sonra en önemli kriter olarak en yeni çalışma ve bulgulara yer vermelidir seçeneğini işaretlemektedirler. Aritmetik ortalaması 3,27 ile standart sapması 0,95'tir

Öğretmenler, üçüncü en önemli kriter olarak, otorite kabul edilen tarihi eserlerin uyarlanması olmalıdır, seçeneğini işaretlemektedirler. Aritmetik ortalaması 2,82, standart sapması 0,90'dır.

Öğretmenler, dördüncü en önemli kriter olarak, tarih bilimcileri arasındaki tartışmaları yansıtmalıdır seçeneğini işaretlemişlerdir. Aritmetik ortalaması 2,75 ve standart sapması 0,93'tür.

Öğretmenlerin, bu seçeneklerden başka kriter olarak verdikleri diğer kriterlerin aritmetik ortalaması 1,31 ve standart sapması 0,94'tür.

Tablo 19. Sosyal Bilgiler Dersi Müfredatındaki Tarih Konularının İşlenişinde ki Eksikliklere İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Seçenek	f	Aritmetik ortalama	Standart sapma
Birbirleriyle Bağlantılı Olmaması	55	4,16	0,94
Bilgi Vermeye Yönelik Olması	55	3,25	0,91
Amaçların Soyut Olması	55	3,67	1,14
Seviyelere Uygun Olmaması	55	2,91	1,09
Diğer	55	1,00	0,00
Toplam	55		

Ankete katılan öğretmenlerin müfredattaki konularının işlenişindeki eksikliklere ilişkin görüşleri incelediğinde birinci sırada önemli eksiklik olarak, birbirleriyle bağlantılı olmaması seçeneği gelmektedir. Aritmetik ortalaması 4,16 ve standart sapması 0,94'tür.

Öğretmenler, ikinci önemli eksiklik olarak, amaçların soyut olması seçeneğini işaretlemişlerdir. Aritmetik ortalaması, 3,67 ve standart sapması, 1,14'tür.

Öğretmenler, üçüncü önemli eksiklik olarak, bilgi vermeye yönelik olması seçeneğini işaretlemişlerdir. Aritmetik ortalaması, 3,25 ve standart sapması, 0,91'dir.

Öğretmenler, dördüncü önemli eksiklik olarak, seviyelere uygun olmaması seçeneğini işaretlemişlerdir. Aritmetik ortalaması 2,91 ve standart sapması 1,09'dur.

Bu seçeneklerin dışında seçenek işaretleyenlerin aritmetik ortalaması 1,00 ve standart sapması, 0,00'dır.

Tablo 20. Sosyal Bilgiler Dersi Tarih Konularının Öğretiminde Öğretmenlere Düşen Görevler

Seçenek	f	Aritmetik ortalama	Standart sapma
Öğrencileri Tenkîdi Düşünmeye Yönelmeli	55	3,53	1,10
Öğrencilere Çalışma Alışkanlığı Kazandırmalı	55	3,96	1,50
Öğrencilerin Bilimsel Görüş ve Düşünce Kazanmalarına Yardımcı Olmalı	55	3,67	1,07
İşbirliğine Dayalı Eğitim-Öğretim Yapılmalıdır.	55	2,85	0,95
Diğer	55	1,00	0,00
Toplam	55		

Tarih konularının öğretiminde öğretmenlere düşen görevler incelendiğinde, birinci sırada gelen görev, öğrencilere çalışma alışkanlığı kazandırmak gelmektedir. Aritmetik ortalaması 3,96 ve standart sapması 1,50'dir.

İkinci sırada gelen görev, öğrencilerin bilimsel görüş ve düşünce kazanmalarına yardımcı olmak gelmektedir. Aritmetik ortalaması 3,67 ve standart sapması 1,07'dir.

Üçüncü sırada gelen görev, öğrencileri tenkîdi düşünmeye yönleltmektir. Aritmetik ortalaması 3,53 ve standart sapması 1,10'dır. Dördüncü sırada gelen görev, işbirliğine dayalı eğitim-öğretim yapmaktır. Aritmetik ortalaması 2,85 ve standart sapması 0,95'tir.

Bu seçeneklerin dışında görüş belirtenlerin aritmetik ortalaması 1,00 ve standart sapması 0,00'dır.

Tablo 21. Tarih Konularını Soyut Halden Somut Hale Getirmek İçin Yapılanlara İlişkin Görüşler

Seçenek	f	Aritmetik ortalama	Standart sapma
Alan Gezilerine yer veriyorum	55	2,67	0,98
Okulda bulunan harita, küre ve benzeri araçlar ile elektronik araçlar kullanıyorum	55	4,38	0,95
Örnek olaylara yer veriyorum	55	3,58	0,90
Öğrencileri araştırmaya teşvik edici ödevler veriyorum	55	3,36	0,95
Diğer	55	1,00	0,00
Toplam	55		

Ankete katılan öğretmenlerin tarih konularını soyut halden somut hale getirmek için birinci sırada, okulda bulunan harita, küre ve benzeri araçlar ile elektronik araçların kullanımı gelmektedir. Aritmetik ortalaması 4,38 ve standart sapması 0,95'tir.

İkinci sırada örnek olaylara başvurma etkinliği gelmektedir. Aritmetik ortalaması 3,58 ve standart sapması 0,90'dır.

Üçüncü sırada öğrencileri araştırmaya teşvik edici ödevler verme etkinliğine yer vermeleri gelmektedir. Aritmetik ortalaması 3,36 ve standart sapması 0,95'tir.

Dördüncü sırada alan gezilerine yer vermeleri gelmektedir. Aritmetik ortalaması 2,67 ve standart sapması,0,98'dir.

Bu seçeneklerin dışında etkinliklere başvuranların aritmetik ortalaması 1,00 ve standart sapması 0,00'dır.

Tablo 22. Tarih Konularının İşlenişinde Öğretim Metot ve Etkinliklerinin Seçiminde Dikkat Edilen Özelliklerin Dağılımları

Seçenek	f	Aritmetik ortalama	Standart sapma
Öğretmenin özellikleri	55	2,24	1,41
Öğrencinin özellikler	55	3,82	1,12
Kazandırılmak istenen hedefler	55	4,24	0,88
Grubun büyüklüğü	55	1,94	0,90
Ünitenin içeriği	55	2,75	1,16
Toplam	55	100	

Ankete katılan öğretmenlerin tarih konularının işlenişinde kullandıkları öğretim metot ve tekniklerin seçiminde dikkat edilen özelliklere bakıldığında birinci sırada, kazandırılmak istenen hedefler gelmektedir. Aritmetik ortalaması 4,24 ve standart sapması 0,88'dir.

İkinci sırada öğrencinin özellikleri gelmektedir. Aritmetik ortalaması 3,82 ve standart sapması 1,12'dir.

Üçüncü sırada ünitenin içeriği gelmektedir. Aritmetik ortalaması 2,75 ve standart sapması 1,16'dır.

Dördüncü sırada öğretmenin özellikleri gelmektedir. Aritmetik ortalaması 2,24 ve standart sapması 1,41'dir.

Beşinci sırada grubun büyüklüğü gelmektedir. Aritmetik ortalaması 1,96 ve standart sapması, 0,90'dır.

3.2. Müfettişlerin Sosyal Bilgiler Dersi Tarih Konularının Öğretimine Dair Görüş Ve Tutumlarına Ait Anket Verileri

Tablo 1-A. Okulda Mevcut Araç Gereçlerin Dağılımları

Araç-Gereçler	Evet		Hayır	
	f	%	f	%
Yazı Tahtası	40	100	0	0
Bilgisayar	4	10	36	90
Bilgisayar tepegöz	0	0	40	100
Harita, Küre, Atlas	39	97,5	1	2,5
Tarih Şeridi	40	100	0	0
Tuz Hari.Kum Masası	1	2,5	39	97,5
Bülten Tahtası	3	7,5	37	92,5
Diyagram	1	2,5	39	97,5
Model ve Numuneler	3	7,5	37	92,5
Konu ile ilgili Kişi dernek	1	2,5	39	97,5
Fotoğraf, Resim, albüm Kartpostal	35	87,5	5	12,5
Grafik, Tablo, Şema, Levha, afiş, Poster	38	95	2	5
Tepegöz, Projeks. Slayt Makinası	16	40	24	60
Eğitici film, Belgesel, Ses Kayıtları	3	7,5	37	92,5
Televizyon, Radyo, Video	15	37,5	25	62,5
Kitap Dergi, Gazete, Broşür	39	97,5	1	2,5
İlgili Edebi Malzemeler. Ef, Mas, Hik, Şarkı, Türkü, v.s.	3	7,5	37	92,5
Müzelik malzemeler, para, elbise, silah	0	0	40	100

Ankete katılan müfettişlerin büyük çoğunluğu okullarda bulunan araçların klasik araç-gereçlerden oluştuğunu belirtmişlerdir. Bu araçlar, yazı tahtası, harita, küre, atlas, tarih şeridi, fotoğraf, resim, albüm, Kartpostal, grafik, tablo, şema, levha afiş, poster, kitap, dergi, gazete ve broşür gibi araçlardan oluşmaktadır.

Bu verilere göre okullarımızda araç-gereç yönünden teknolojiden yeterince istifade edilemediği görülmektedir. Günümüzde, eğitimde muhakkak faydalanılması gereken, bilgisayar, bilgisayarlı tepegöz, tepegöz, projeksiyon, slayt makinesi, televizyon, elektronik araçların ve eğitici film, belgesel, ses kayıtları gibi gereçlerin yokluğu veya bazı okullarda bulunması eğitimde fırsat ve imkân eşitliği ilkesinin ihlâl edildiğinin bir delili olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 1-B. Araç Gereçleri Kullanım Durumlarının Dağılımları

Araç-Gereç Kullanım Durum	Genellikle Kullanır		Bazen		Hiç Kullanılan	
	f	%	f	%	f	%
Yazı Tahtası	22	55	18	45	0	0
Bilgisayar	2	5	18	45	20	50
Bilgisayar tepegöz	4	10	17	42,5	19	47,5
Harita, Küre, Altas	26	65	10	25	4	10

Tarih Şeridi	20	50	17	42,5	3	7,5
Tuz Hari.Kum Masası	3	7,5	12	30	25	62,5
Bülten Tahtası	10	25	15	37,5	15	37,5
Diyagram	1	2,5	8	20	31	77,5
Model ve Numuneler	4	10	22	55	14	35
Konu ile ilgili Kişi dernek	3	7,5	12	30	25	62,5
Fotoğraf, Resim, Albüm, Kartpostal	10	25	27	67,5	3	7,5
Grafik, Tablo, Şema, Levha, Afiş, Poster	1	2,5	10	25	29	72,5
Tepegöz, Projeks. Slayt Makinası	9	22,5	18	45	13	32,5
Eğitici film, Belgesel, Ses Kayıtları	5	12,5	21	52,5	14	35
Televizyon, Radyo, Video	4	10	26	65	10	25
Kitap, Dergi, Gazete, Broşür	10	25	24	60	6	15
İlgili Edebi Malzemeler. Ef, Mas, Hik, Şarkı, Türkü, v.s.	2	5	19	47,5	19	47,5
Müzelik malzemeler, para, elbise, silah	4	10	18	45	18	45

Ankete katılan müfettişlere göre, öğretmenlerimiz daha çok yazı tahtası, harita, küre, atlas, tarih şeridi, bülten tahtası, fotoğraf, resim, albüm, kartpostal, kitap, dergi, gazete ve broşür gibi klasik araç gereçleri kullanmaktadırlar. Çağımızın gereği olan bilgisayar, bilgisayarlı tepegöz, tepegöz, projeksiyon, slayt makinesi, televizyon, radyo ve video gibi elektronik araç-gereçlerin çok az kullanıldığı görülmektedir. Bu verilere göre halen klasik araç-gereçlerin kullanıldığı ve çağın gerisinde olan soyut eğitim-öğretimin yapıldığı söylenebilir. Çağdaş ve modern araç-gereçlerin kullanılmamasının en büyük nedeni öğretmenlerimizin bu araç-gereçlerden yoksun oluşu ve bu araç-gereçlerin pahalı oluşudur.

Tablo 2. Kullanılması Gereken Araç Gereçlerin Dağılımları

Araç-Gereçler	Evet		Hayır	
	f	%	f	%
Yazı Tahtası	40	100	0	0
Bilgisayar	17	42,5	23	57,5
Bilgisayar tepegöz	26	65	14	35
Harita, Küre, Atlas	39	97,5	1	2,5
Tarih Şeridi	38	95	2	5
Tuz Hari.Kum Masası	14	35	26	65
Bülten Tahtası	20	50	20	50
Diyagram	12	30	28	70
Model ve Numuneler	27	67,5	13	32,5
Konu ile ilgili Kişi dernek	19	47,5	21	52,5
Fotoğraf, Resim, Albüm, Kartpostal	35	87,5	5	12,5
Grafik, Tablo, Şema, Levha, Afiş, Poster	34	85	6	15
Tepegöz, Projeks. Slayt Makinası	34	85	6	15
Eğitici film, Belgesel, Ses Kayıtları	27	67,5	13	32,5
Televizyon, Radyo, Video	38	70	12	30
Kitap, Dergi, Gazete, Broşür	31	77,5	9	22,5
İlgili Edebi Malzemeler. Ef, Mas, Hik, Şarkı, Türkü, v.s.	26	65	14	35
Müzelik malzemeler, para, elbise, silah	13	32,5	27	67,5

Ankete katılan müfettişlerin verdikleri cevapların dağılımına bakıldığında, okullarda mevcut olan yazı tahtası, harita, küre, atlas, tarih şeridi, fotoğraf, resim, albüm, grafik, tablo, şema, levha, afiş, poster, tepegöz, projeksiyon, slayt makinesi gibi klasik araç gereçlerin daha çok kullanılması gerektiği anlaşılmaktadır. Bunun yanı sıra da elektronik araç gereçlere duyulan ihtiyaç da giderek artmakta ve bu durum yaygınlaşmaktadır.

Tablo 3. Metodları Kullanma Durumlarına Dair Görüşlerin Dağılımları

Metotları Kullanma Durumu	Genellikle		Bazen		Hiç kullanmam	
	f	%	f	%	f	%
Düz Anlatım	40	100	0	0	0	0
Soru –Cevap	30	75	9	22,5	1	2,5
Örnek Olay çalışması	4	10	17	42,5	19	47,5
Grup Çalışması	3	7,5	26	65	11	27,5
Alan Gezileri	2	5	20	50	18	45
Benzetişim (simülasyon)	2	5	10	25	28	70
Tartışma	2	15	26	65	8	20
Sınıf dışı (Öğr. Metotları)	6	5	14	35	24	60
Gösteri (Demostrasyon)	2	7,5	21	52,5	16	40

Ankete katılan müfettişlere göre, metodları kullanma durumları incelendiğinde; öğretmenlerin, düz anlatım metodunu % 100 kullandıkları görülmektedir. Soru-cevap metodunu genellikle kullananların oranı % 75, bazen kullananların oranı % 22,5'tir. Hiç kullanmayanların oranı % 2,5'tir. Örnek olay metodunu genellikle kullananların oranı %10, bazen kullananların oranı % 42,5'tir. Hiç kullanmayanların oranı % 47,5'tir. Grup çalışması metodunu kullananların oranı % 7.5, bazen kullananların oranı % 65'tir. Hiç kullanmayanların oranı % 27,5'tir. Alan gezilerini genellikle kullananların oranı % 5, bazen kullananların oranı % 50'dir. Hiç kullanmayanların oranı % 45'tir.

Benzetişim metodunu genellikle kullananların oranı % 5, bazen kullananların oranı % 25'tir. Hiç kullanmayanların oranı % 70'tir. Tartışma metodunu genellikle kullananların oranı % 15, bazen kullananların oranı % 65'tir. Hiç kullanmayanların oranı % 20'dir. Sınıf dışı öğretim metodlarını genellikle kullananların oranı % 5, bazen kullananların oranı % 35'tir. Hiç kullanmayanların oranı % 60'tir. Gösteri metodunu genellikle kullananların oranı % 7.5, bazen kullananların oranı % 52,5'tir. Hiç kullanmayanların oranı % 40'tir.

Tablo 4. Ders Saatinin Yeterli Olup Olmadığına Dair Görüşlerin Dağılımları

	Evet		Kısmen		Hayır	
	f	%	f	%	f	%
Ders Saatinin yeterliliği	19	47,5	20	50	1	2,5
Toplam	40		100			

Ankete katılan müfettişlerin ders saatinin yeterli olup olmadığına dair görüşleri incelendiğinde %50'si kısmen, %47,5'i evet, %2,5'i ise hayır şikkını işaretlemişlerdir. Buna göre ders saatinin kısmen de olsa yeterli olduğu görüşü savunulabilir.

Tablo 5. Ders Saatinin Ne Kadar Olması Gerektiğine Dair Görüşlerin Dağılımı

Ders Saatinin ne kadar olması Gerektiği	Evet	
	f	%
2	2	5
4	19	47,5

6	9	22,5
Diğer	10	25
Toplam	40	100

Ankete katılan müfettişlerin %47,5'i 4 saat, %25'i Diğer (2,4-6 harici), %22,5'i 6 saat, %5'i ise 2 saat olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu sonuca göre 4 ila 6 saat arasında bir ders saati dağılımını ileri sürmektedirler.

Tablo 6. Müfettişlere Göre Öğretmenlerin Bir Ders Saatinin Ne Kadarını Kontrol Altında Tuttuğuna Dair Görüşlerin Dağılımları

Ders Saatinin Ne Kadarı Öğretmen Kontrolündedir?	Evet	
	f	%
% 70	16	40
%50	6	15
%30	14	35
%10	4	10
Toplam	40	100

Ankete katılan müfettişlerin görüşlerine göre öğretmenler, bir dersi süresinin %70'ini kontrol altında tutuyor diyenlerin oranı %40, %30'unu diyenlerin oranı %35, %50'sini diyenlerin oranı %15, %10'unu diyenlerin oranı %10 olarak belirlenmiştir. Bu verilere göre öğretmenler bir ders süresinin %70'i ile %30'u arasında bir oranda kontrol edebilmektedirler.

Tablo 7. Müfettişlere Göre Bir Ders Saatinde Sürenin Azalmasına Sebep Olan Etkenlere Dair Görüşlerin Dağılımı

Sürenin Azalmasına Sebep Olan Etkenler	Önemli Etken		Önemsiz Etken	
	f	%	f	%
Yapılan Anonslar	11	27,5	29	72,5
Sınıfta disiplin sağlanması	34	85	6	15
Sınıf yoklaması	17	42,5	23	57,5
Ders malzemelerinin taşınması ya da hazırlanması	23	57,5	17	42,5

Ankete katılan müfettişlere göre bir ders saatinde sürenin azalmasına sebep olan etkenlerden %85 ile sınıfta disiplinin sağlanması en önemli etken olarak görülmektedir. %57,5 ile ders malzemelerinin taşınması ya da hazırlanması ikinci önemli etken olarak görülmektedir. Sınıf yoklaması %42,5, yapılan anonslar ise %27,5 oranında etkili olan etkenlerdir.

Tablo 8. Müfettişlere Göre Bir Ders Saatinde Sürenin Tamamının Kullanılabilmesi İçin Yapılması Gerekenlere Dair Görüşlerin Dağılımı

Sürenin Yeterli Olması İçin Yapılacaklar	Evet		Kısmen		Hayır	
	f	%	f	%	f	%
Plan Hazırlanmalı	40	100	0	0	0	0
Konuyu Önceden İncelemeli	39	90,5	1	2,5	0	0
O Konuda Yeni Bilgiler Olup Olmadığı Araştırılmalı	37	92,5	2	5	1	2,5
Araç-Gereç Önceden Hazırlanmalı	39	97,5	1	2,5	0	0

Bu verilere göre plan hazırlanması ve araç-gereçleri önceden hazırlayarak derse girilmesi halinde, sürenin tamamından istifade edilmiş ve dersin verimli olması sağlanmış olacaktır.

Tablo 9. Kullanılan Öğretim Stratejilerine Dair Görüşlerin Dağılımı

Kullanılan Öğretim Stratejileri	Evet		Kısmen		Hayır	
	f	%	f	%	f	%
Buluş Yoluyla Öğretim(Tüme Varım)	4	10	15	37,5	21	52,5
Sunuş Yoluyla Öğretim (Tümden Gelim)	25	62,5	11	27,5	4	10
Araştırmaya Dayalı Öğretim	5	12,5	18	45	17	42,5
Tartışmaya Dayalı Öğretim	6	15	23	57,5	11	27,5
Grupla Çalışmaya Dayalı Öğretim	6	15	18	45	16	40

Ankete katılan müfettişlere göre derse giren öğretmenlerin %62,5'i sunuş yoluyla öğretimi, %15'i tartışmaya dayalı öğretimi ve grupla çalışmaya dayalı öğretimi, %12,5'i araştırmaya dayalı öğretimi, %10'u ise buluş yoluyla öğretim stratejisini tercih etmektedirler. Bu verilere göre eğitim – öğretim yeterince verimli yapılmamaktadır. Öğretmenlerin bütün öğretim stratejilerini kullanabilme bilgi ve deneyimine sahip olmak için çalışmalarını gerekmektedir.

Tablo 10. Tarih konularının Öğretimine Uygun Olan Öğretim Stratejilerine Dair Görüşleri

Uygun Olan Öğretim Stratejileri	Önemli Etken		Önemsiz Etken	
	f	%	f	%
Buluş Yoluyla Öğr. (Tümevarım)	25	62,5	15	37,5
Sunuş Yoluyla Öğr. (Tümden gelim)	31	77,5	9	22,5
Araştırmaya Dayalı Öğr.	38	95	2	5
Tartışmaya Dayalı Öğr.	36	90	4	10
Grupla Çalışmaya Dayalı Öğretim	27	67,5	13	32,5

Ankete katılan müfettişlere göre Sosyal Bilgiler Dersi tarih konularının öğretiminde %95'i araştırmaya dayalı öğretim stratejisinin, %90'ı tartışmaya dayalı öğretim stratejisinin, %77,5'i sunuş yoluyla öğretim stratejisinin, %67,5'i grupla çalışmaya dayalı öğretim stratejisinin, %62,5'i buluş yoluyla öğretim stratejisinin kullanılması gerektiği ileri sürmüşlerdir. Bu verilere göre, öğretmenlerimizin derslerde öğrenci merkezli etkinliklere ve stratejilere daha fazla önem vermeleri gerektiği görülmektedir.

Tablo 11. Öğretmenlerin Eğitim Öğretim Açısından Yeterliliğine İlişkin Görüşleri

Öğretmenlerin Yeterlilik Oranları	Evet		Kısmen		Hayır	
	f	%	f	%	f	%
Müfettişlere Göre	0	0	38	95	2	5
Toplam			40			100

Müfettişlere göre öğretmenlerin eğitim öğretim açısından yeterli olmadıkları görülmektedir. Evet yeterli buluyorum diyenlerin oranı %0 olması dikkat çekicidir. %95'ini ise kısmen yeterli bulduklarını söyleyen müfettişler, %5 oranında da yetersiz olduklarını beyan etmişlerdir.

Tablo 12. Öğretmenlerin Niçin Öğrettikleri Öğrencilerin Niçin Öğrendikleri Konusunda Yeterli Bilinçlenmediklerine Dair görüşlerin Dağılımı

Öğretmenlerin Niçin Öğrettikleri Öğrencilerin Niçin Öğrendikleri Konusunda Yeterli Bilince Sahip Olmamaları	f	%
Evet	10	25
Kısmen	23	57,5
Hayır	7	17,5
Toplam	40	100

Ankete katılan müfettişlere göre Sosyal Bilgiler dersi, tarih konularının öğretimde öğretmenlerin niçin öğrettiği ve öğrencilerin niçin öğrendiği konusunda bilinçli olmadıkları görülmektedir. Ankete katılan müfettişlerin %57,5'i kısmen bilinçlenmediklerini, %25'i evet'i işaretleyerek hiç bilinçlenmediklerini, %17'si ise bilinçli olduklarını belirtmektedirler.

Tablo 13. Değerlendirme Yöntemlerine Dair Görüşlerin Dağılımı

Değerlendirme Yöntemleri	Evet		Hayır	
	f	%	f	%
Yazılı İmtihan	38	95	2	5
Sözlü İmtihan	35	87,5	5	12,5
Ev Ödevi	19	47,5	21	52,5
Çoktan Seçmeli	23	57,5	17	42,5
Doğru –Yanlış	12	30	28	70
Kısa Cevaplı	19	47,5	21	52,5
Eşleştirme	5	12,5	35	87,5

Ankete katılan müfettişlerin görüşlerine göre, tarih konularının ne kadar anlaşıldığını değerlendirmek için öğretmenlerin %95'i yazılı imtihanı, %87,5'i sözlü imtihanı, %57,5'i çoktan seçmeli, %47,5'i ev ödevi ve kısa cevaplı, %30'u doğru- yanlış, %12,5'i eşleştirmeli değerlendirme yöntemini tercih etmektedirler.

Tablo 14. Eksikliklerin Tamamlanıp Tamamlanmadığına Dair Görüşleri

Değerlendirme Sonucuna Göre Eksiklikler Tamamlanıyor mu?	f	%	- X
Evet	1	2,5	1,62
Kısmen	23	57,5	
Hayır	16	40	
Toplam	40	100	

Ankete katılan müfettişlere göre, Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin değerlendirme sonuçlarına göre eksiklikleri tespit edip tamamlamakta yeteri kadar istekli olmadıkları görülmektedir. Zira verilere göre öğretmenler, evet tespit edip tamamlıyor şikkını işaretleyen müfettişlerin %2,5 gibi düşük bir oranda kalması bunun en büyük delilidir. %57,5'i ise kısmen tamamlanıyor derken, %40 gibi yüksek bir oranda, hayır tamamlanmıyor verisinin çıkması, öğretmenlerin değerlendirme sonuçlarına göre eksikliklere dikkat etmediğini ve önemsemediğini göstermektedir.

Tablo 15. Sosyal Bilgiler Dersi Tarih Konularının Öğreniminde Öğretmenlere Düşen Görevlerin Dağılımları

Ders Kitaplarının Sadece Alan Bilgisine Sahip Komisyonlar Tarafından mı Hazırlanıyor?	f	Aritmetik ortalama	Standart sapma
Öğrencileri Tenkidi Düşünmeye Yönelmeli	40	3,83	1,13
Öğrencilere Çalışma Alışkanlığının Kazandırılması	40	0	0
Öğrencilerin Bilimsel Görüş Ve Düşünce Kazanmalarına Yardımcı Olmalıdır	40	4,10	0,90
İşbirliğine Dayalı Eğitim Öğretim Yapmalıdır.	40	2,90	0,90
Diğer	40	0	0
Toplam	40		

Müfettişlere göre öğrencilere çalışma alışkanlığının kazandırılması ve diğer etkinlikler öğretmenin aslı görevi olup, rutin yapmak zorunda görevler olarak belirtilmektedir. Bu verilere göre öğretmenlerin Analiz –Sentez ve Değerlendirme üçgeninde tarih konularını öğretmeleri gerekmektedir.

Tablo 16. Sosyal Bilgiler Dersi Tarih Öğretiminin Amaçlarının Anlaşılabilirliği ve Geliştirilmesi İçin Neler Yapılabileceğine Dair Görüşlerin Dağılımı

Seçenek	f	Aritmetik ortalama	Standart sapma
Hizmet öncesi ve Hizmet içi kurslarda dersin amaçlarının tam olarak öğretilmesine yönelik dersler verilmelidir.	40	4,02	0,89
Amaçların, eğitim öğretime uygun anlaşılır şekilde sadeleştirilmesi gerekir.	40	3,90	0,90
Belli aralıklarla öğretmenlerin Hizmet içi kurslara katılımı sağlanmalı ve yeniliklerden haberdar edilmeleri sağlanmalı.	40	3,88	0,91
Tebliğler dergisinin tam olarak incelenmesi için tedbirler alınmalıdır.	40	0	0
Diğer	40	0	0
Toplam	40		

Ankete katılan müfettişlerin bu üç seçenekte yoğunlaştıkları görülmektedir. Amaçların ve eğitim-öğretimde yeniliklerin öğretilmesi öncelikli sorun olarak görülmektedir.

Tablo 17. Ders Kitaplarının Sadece Alan Bilgisine Sahip Komisyonlarca Hazırlanıp Hazırlanmadığına Dair Görüşlerin Dağılımı

Ders Kitapları Sadece Alan Bilgisine Sahip Komisyonlar Tarafından mı Hazırlanıyor?	f	%	- X
Evet	8	20	1,95
Kısmen	22	55	
Hayır	10	25	
Toplam	40	100	

Ankete katılan müfettişlere göre ders kitaplarının sadece alan bilgisine sahip komisyonlar tarafından hazırlandığını düşünenlerden evet şıkkını işaretleyenlerin oranı %20, kısmen düşünüyorum diyenlerin oranı ise %55 olarak belirtilmektedir. Kitaplarının hazırlanış yolunun eğitimcilerce benimsenmediği görülmektedir.

Tablo 18. Ders Kitaplarının Her Yıl Değiştirilmesine Dair Görüşlerin Dağılımı

Ders Kitaplarının Her Yıl Değiştirilmesini Uygun Buluyor musunuz?	f	%	- X
Evet	2	0,5	1,18
Kısmen	3	7,5	
Hayır	35	87,5	
Toplam	40	100	

Ankete katılanların %87,5'i ders kitaplarının her yıl değiştirilmesini uygun bulmadıklarını ifade etmişlerdir. Bu verilere göre müfettişlerin ders kitabının hazırlanma aşamalarının önemine dikkat çektikleri ve ders kitaplarında sürekliliğin gerektiğinin önemini vurguladıkları söylenebilir.

Tablo 19. Ders Kitaplarında Ezberciliğin Ön Plana Çıkmaması İçin Dikkat Edilmesi Gereken Kriterlerin Dağılımları

Seçenek	f	Aritmetik ortalama	Standart sapma
Basit Bir Dil ve Yapı Kullanmalı, Anlatım Merak Uyandırıcı Olmalıdır.	40	4,33	1,05
Otorite Kabul Edilen Tarihi Eserlerin Uyarlaması Olmalıdır.	40	0	0
Tarih Bilimcileri Arasındaki Önemli Tartışmaları Yansıtmalıdır.	40	3,15	0,95
En Yeni Çalışma ve Bulguları Haber Vermelidir.	40	3,55	1,11
Diğer	40	0	0
Toplam	40		

Eldeki bu verilere göre müfettişler ders kitaplarında basit bir dil ve yapının kullanılmasını, anlatımın merak uyandırıcı ve heyecan verici olmasını, en yeni çalışma ve bulguları haber vermesini, tarih bilimcileri arasındaki önemli tartışmaları yansıtmaları gerektiğini düşünmektedirler.

Tablo 20. Tarih Konularını Soyut Halden Somut Hale Getirmek İçin Neler Yapılabileceğine Dair Görüşlerin Dağılımları

Seçenek	f	Aritmetik ortalama	Standart sapma
Alan Gezilerine Yer Verilmelidir.	40	4,05	1,06
Okulda Bulunan Harita, Küre, Vb. Araçlar İle Elektronik Araçlar Kullanılmalı	40	3,50	1,13
Konu ve İşlenen İçerikle İlgili Örnek Olaylar Anlatılmalı	40	3,32	0,94
Öğrencilere Araştırmayı Teşvik Edici Ödevler Verilmeli	40	3,12	1,16
Diğer	40	0	0
Toplam	40		

Bu sonuçlara göre tarih konularını somutlaştırabilmek için alan gezileri, araç-gereç kullanımı, örnek olayların anlatımı, ödevlerin verilmesi gibi etkinliklere muhakkak başvurulması gerekmektedir.

Tablo 21. Tarih Konularının Birbirinin Geliştirilmiş Tekrarı Olup Olmadığına Dair Görüşleri

Sosyal Bilgiler Dersi Tarih Konularının Eğitim-Öğretim Süresince Birbirinin Geliştirilmiş Tekrarı Olduğunu Düşünüyor musunuz?	f	%	- X
Evet	10	25	1,95
Kısmen	30	75	
Hayır	0	0	
Toplam	40	100	

Ankete katılan müfettişlerin %75'i kısmen konuların birbirinin geliştirilmiş tekrarı olduğunu düşünürken, %25'i kesinlikle eğitim – öğretim süresince tarih konularının tekrardan ibaret olduğunu belirtmektedirler. Aritmetik ortalaması 1,95'tir.

Tablo 22. Tarih Konularının Müfredatındaki Eksikliklere Dair Görüşlerin Dağılımları

Seçenek	f	Aritmetik ortalama	Standart sapma
Birbiriyle Bağlantılı Olmaması	40	3,80	1,14
Bilgi Vermeye Yönelik Olması	40	3,98	0,97
Amaçların Soyut Olması	40	3,62	0,98
Seviyelere Uygun Olmaması	40	2,60	0,87
Diğer	40	0	0
Toplam	40		

Bu verilere göre, müfredatın sadece bilgi vermeye yönelik olduğu, birbiriyle bağlantılı olmadığı, amaçlarının soyut olduğu ve seviyelere uygun olmadığı söylenebilir.

Tablo 23. Okullarda Öğretim Metot ve Etkinliklerin Seçiminin Hangi Özelliklere Göre Yapıldığına Dair Görüşlerin Dağılımları

Seçenek	f	Aritmetik ortalama	Standart sapma
Öğretmenin Özelliklerine	40	4,05	1,18
Öğrencilerin Özelliklerine	40	3,45	0,90
Kazandırılmak İstenen Hedeflere	40	0	0
Grubun Büyüklüğüne	40	2,65	0,86
Diğer	40	0	0
Toplam	40		

Burada dikkatimizi çeken kazandırılmak istenen hedeflerin öğretim metot ve etkinliklerinin seçiminde göz önünde bulundurulmamasıdır.

Tablo 24. Öğretim Yöntem ve Tekniklerinin Seçiminde Dikkat Edilmesi Gereken Özelliklere Dair Görüşlerin Dağılımları

Seçenek	f	Aritmetik ortalama	Standart sapma
Öğretmenin Özelliklerine	40	0	0
Öğrencilerin Özelliklerine	40	4,07	0,76
Kazandırılmak İstenen Hedeflere	40	4,30	0,91
Grubun Büyüklüğüne	40	2,83	0,84
Diğer	40	0	0
Toplam	40		

Bu verilere göre, bir önceki okullarda yöntem ve tekniklerin seçiminde dikkat edilen özelliklerin aksine, kazandırılmak istenen hedefler en önemli özellik olarak karşımıza çıkmaktadır. Daha sonra öğrencilerin özellikleri ve grubun büyüklüğü gelmektedir. Yine bir önceki ölçekte birinci sırada, en önemli özellik olan öğretmenin özellikleri, bu ölçekte önemsiz özellik olarak karşımıza çıkmaktadır.

3. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmamızda elde edilen verilere dayalı olarak ulaşılan genel sonuç ve önerilere yer verilmektedir.

Sonuç; bu araştırma eldeki kaynakların taranması neticesinde ortaya konan anketlerimizden elde edilen verilerin değerlendirilmesine yöneliktir. Bu bulgular eğitim-öğretimimizin ne ölçüde yapıldığı, nasıl yapıldığı ve ne kadar başarılı olduğu hakkında bilgi sahibi olabilmemize imkan vermektedir.

Genel olarak anketlerimizi uyguladığımız, gerek öğretmenlerimiz, gerekse müfettişlerimiz eğitim-öğretim açısından yeterli bilgiye sahiptirler. Fakat bu bilginin uygulamada yeterli olduğunu söylemek mümkün değildir. Bunun yanı sıra, müfredattaki amaçların ve konuların anlaşılır olmamasından dolayı verimli bir eğitim-öğretimin yapılamadığı görülmektedir.

Öğrencilerimiz genel olarak eğitim-öğretim açısından yeterli desteği aldıkları halde anahtar vazifesi yapan, yol gösteren eğitimcilerimizin ve devlet kuruluşlarımızın üzerine düşen yükümlülükleri yerine getiremedikleri ve imkanları yeteri kadar ve eşit bir şekilde eğitim-öğretim için seferber edemedikleri görülmektedir. Bu durum eğitimde imkân ve fırsat eşitliği ilkesinin ihlâl edildiğinin bir delili olarak karşımıza çıkıyor.

Bu gün il merkezlerindeki okullarımızla taşradaki okullarımız arasındaki seviye farkının en büyük nedeni, maddî ve manevî imkânların eşit olmamasıdır. Öğretim araç-gereçlerinin yetersizliğinin yanı sıra eğitimcilik yönü olgunlaşmış, yeterli bilgi ve deneyime sahip olan eğitimcilerimizin il veya ilçe merkezlerinde görev almaları ve yeni mezun bilgi sahibi fakat deneyimsiz eğitimcilerimizin taşralarda görevlendirilmesi de taşra okulları açısından olumsuz bir uygulamadır. Zaten taşralarımızdaki ailelerin yeterli bilgi ve deneyim açısından yetersiz oluşu bu durumu daha da olumsuz etkilemektedir.

Bu ve benzeri sebeplerden dolayı eğitimcilerimizin yeteri kadar verimli olmadıklarını söyleyebiliriz. Bu olumsuz durumun ortadan kalkması için önerilerimiz aşağıda sıralanmaktadır.

Öneriler: Bu araştırmadan elde edilen bulgulara dayanarak aşağıdaki önerileri ortaya koyabiliriz.

1. Öncelikle deneyimli eğitimcilerimizin il veya ilçe merkezlerinde; yeni mezun bilgi yönünden verimli fakat deneyimsiz eğitimcilerimizi de taşrada, köylerde veya ücra yerlerde görevlendirmekten kaçınmalıyız. Bunun yerine eşit yoğunlukta deneyimli ve deneyimsiz eğitimcilerimizin bir arada bulunmasını sağlamalıyız. Bu sayede deneyimli eğitimcilerin, deneyimsiz eğitimcilere yardımcı olmaları temin edilerek rekabet ortamı sağlanmış olur.
2. Yüksek öğrenim süresince öğretmen adaylarına sadece bilgi depolamak yerine, bilgiye ulaşma ve bilgiyi aktarma yollarının da gösterilmesine çalışılmalıdır. Nitekim, bir Çin Atasözünde vurgulandığı üzere, hazır balık vermeyip balık tutmayı öğretmek esas olmalı. Özel öğretim yöntemleri gibi, bilgiye ulaşma ve bunları verimli olarak aktarabilmeye yardımcı olan derslere daha fazla itina gösterilmeli ve uygulamalı eğitim-öğretimin yapılmasına dikkat edilmelidir.
3. Yüksek öğrenim sırasında uygulanan staj sürelerinin uzatılması sağlanmalı ve dinlemek yerine bire bir uygulamalarda bulunulması sağlanmalıdır. Bunun yanı sıra öğretmenlik uygulaması derslerine verilen önem yok denecek kadar azdır. Oysa öğretmen adaylarının öncelikle deneyim kazanmaları sağlanmalıdır. Bunun içinde öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi vb. derslere çok itina göstermek gerekmektedir.
4. Mezun olan öğretmenlerimize Millî Eğitim Bakanlığı'nca, Millî Eğitim Müdürlüklerince, Üniversitelerce belirlenen uzman ve deneyimli eğitimciler tarafından

zaman zaman paneller, seminerler verilmeli, onlara yeniliklerden faydalanma yolları anlatılmalıdır.

5. Okullarımızda klasik araç-gereçlerin yanı sıra teknolojik araç-gereçlerin de bulunması sağlanmalıdır. Bu sayede eğitim öğretimden her yönüyle haberdar olan öğrencilere, güven kazandırılmış ve kendi başlarına kendilerini geliştirme imkanı verilmiş olacaktır.

6. Her yıl sonunda yapılan seminer programlarında klasik kanun ve tüzükleri öğretmek yerine öğretmenlere hangi konularda nasıl davranılması gerektiğine dair bilgiler verilmeli ve örnek olaylarla bol bol örnek gösterilmesi gerekmektedir. Ayrıca teknolojik araç-gereçlerin kullanımının yaygınlaştırılabilmesi için bu seminerler sayesinde eğitimcilerimizin bilgilendirilmesi sağlanmış olacaktır.

7. Eğitim –öğretimin daha etkili olabilmesi için branş öğretmenlerin derse girmesi sağlanmalıdır.

8. Sınıf mevcutlarının 16-25 arasında sınırlandırılması lâzımdır. Bu sayede öğretmenlerin öğrencileri daha kolay ve iyi gözlemlemeleri ve ilgilenmeleri sağlanmış olacaktır.

9. Konular öğrencilerin buldukları yerlere ve seviyelerine göre ağırlştırılmalı veya sadeleştirilmelidir.

10. Müfettişlerin plan yapması ve derse devam dikkat etmesinin yanı sıra, öğretim stratejilerinin metot ve tekniklerinin kullanımına veya daha fazla kullanılmasına dikkat etmeleri gerekir.

11. Öğrencilerin derse katılımı, analiz-sentez ve değerlendirme üçgeni çerçevesinde sağlanmalıdır. Öğretmenler buna dikkat etmeli ve müfettişler de bunun uygulanıp uygulanmadığına dikkat etmelidirler.

12. Öğretmenlerin ders yoğunluğu azaltılmalı ve bu sayede kendini yenilemesine ve geliştirmesine imkan sağlanmalıdır. Bu imkan sağlandığı takdirde okul duvarları arasında sıkışıp kalan eğitim-öğretim sürecinin, alan gezileri gibi etkinliklerle okul dışına da taşınması mümkün olabilecektir.

13. Klasik araç-gereç ve metotların çok sık kullanılmaması ve bunların dışında benimsenen ve hazırlanan araç-gereç ve metotlara daha fazla yer verilmesi temin edilmelidir.

14. Ders kitaplarında sürekliliğe dikkat edilmesi, hazırlanma aşamalarının itina ile düzenlenmesi, bölgelere ve öğrenci seviyelerine göre çeşitli ders kitaplarının geliştirilmesi gerekmektedir.

15. Tarih konularının belli bir bütünlük içerisinde birbiriyle bağlantılı olarak işlenmesi sağlanmalıdır. Bir derste herhangi bir tarih konusu tamamen bitmeden diğer derste farklı konulara; mesela coğrafya veya vatandaşlık bilgisi konularına geçilmemelidir. Bu sayede öğrencilerin kafası karışmamış olur ve verimli bir eğitim-öğretim yapılmış olur.

Öğretmenler ve müfettişler aralarındaki görüş farklılıklarının asgarî seviyeye indirilmesi eğitim ve öğretim sistemindeki bütünlüğü koordineyi ve verimi artırabileceğinden, müşterek programlarla ve özellikle hizmet içi eğitimlerle söz konusu grupların ahenkli çalışmaları sağlanabilir. Böylece uygulama ile belirlenen kriterlerin aynı düzleme oturtulması temin edilecektir.

Sonuç olarak bu öneriler ışığında taşradaki ve merkezî yerlerdeki okullar arasındaki gerek araç-gereç, gerekse eğitimciler arasındaki farklar ortadan kaldırılmalıdır. Eğitim programlarında analiz-sentez-değerlendirme üçgeninde yenilikler yapılmalıdır. Eğitim

programlarında öğrencileri düşünmeye, üretmeye ve değerlendirmeye yönlendirecek metotlar ve etkinlikler ilköğretim okullarından başlamaktadır. Bu sebeple eğitimcilerimiz metodu ve etkinliklerin seçiminde itina göstermelidir.

KAYNAKLAR

- Alicıgüzel, İ. (1979). *İlk ve Orta Dereceli Okullarda Öğretim*, IV. Baskı, İnkılâp ve Aka Kitabevleri, İstanbul
- Güngördü, E. (2001). *İlköğretimde Hayat bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara
- Karasar, N. (2002). *6. Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Köken, N. (1995). *İlkokullarda Sosyal Bilgiler Öğretimi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi, Konya
- Köstüklü, N. (2001). *Sosyal Bilimler ve Tarih Öğretimi*, Günay Ofset Matbaacılık, III. Baskı, Konya
- M.E.B, Tebliğler Dergisi 29 Ağustos 1983.
- M.E.B, *İlköğretim Okulu Ders Programları*, İstanbul 2000.
- M.E.B, *İlköğretim Okulu Sosyal Bilgiler Dersi Taslak Öğretim Programı*, Ankara 2000
- Sönmez, V. (1995). *Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Öğretmen Klavuzu*, Anı Yayıncılık, II. Baskı, Ankara
- Yılmaz H., Sünbül A. M. (2002). *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*, Mikro Yayınları, Konya